

רמב"ם הלכות שבועות פרק יאהלכה א

כשם ששבועת שוא ושקר בלא תעשה, כך מצות עשה שישבע מי שנתחייב שבועה בבית דין בשם שנאמר ובשמו תשבע זו מצות עשה, שהשבועה בשמו הגדול והקדוש מדרכי העבודה היא והדור וקדוש גדול הוא להשבע בשמו.

הלכה ב

ואסור להשבע בדבר אחר עם שמו, וכל המשתף דבר אחר עם שם הקדוש ברוך הוא בשבועה נעקר מן העולם, שאין שם מי שראוי לחלוק לו כבוד שנשבעין בשמו אלא האחד ברוך הוא.

הלכה ג

ומותר לאדם להשבע על המצוה לעשותה כדי לזרז את עצמו ואע"פ שהוא מושבע עליה מהר סיני שנאמר נשבעתי ואקיימה לשמור משפטי צדקך.

הלכה ד

שבועה זו שמשביעין הדיינים למי שנתחייב שבועה היא הנקראת שבועת הדיינים, בין שהיה חייב בשבועה זו מן התורה בין שהיה חייב בה מדברי סופרים.

הלכה ה

שלשה מיני שבועות הן שחייבין בהן מן התורה, ואלו הן: מי שטענו חברו מטלטלין והודה במקצתן וכפר במקצתן, ומי שכפר בכל המטלטלין שטענו ועד אחד מעיד עליו ומכחישו הרי אלו שתי שבועות על ידי טענת ודאי וכפירה, וכן שומר שטוען שאבד דבר שהפקידו אצלו או נגנב או מת וכיוצא בזה הרי זה נשבע מספק, שאין בעל הפקדון יודע אם אמת טוען זה השומר או שקר, והוא נשבע מן התורה שנאמר שבועת ה' תהיה בין שניהם.

הלכה ו

כל שבועה שמשביעין אותה הדיינים חוץ משלשה מיני שבועות אלו הרי הוא מדברי סופרים וגם היא הנקראת שבועת הדיינים, וגם שבועות אלו מדבריהם שני מיני שבועות הן, יש מהן שבועות על ידי טענת ודאי וכפירה כגון שבועת שכיר ופוגם שטרו וכיוצא בהן, ויש מהן שבועות בטענת ספק כגון שבועת השותפין והאריסין וכיוצא בהן, ובדיני ממונות יתבאר חיוב כל אחת ואחת מאלו השבועות ודיניהם.

הלכה ז

ויש שם שבועה אחרת והיא תקנת חכמי הגמרא א והיא הנקראת שבועת הסת, ואע"פ שבית דין משביעין אותה [היום] אינה נקראת שבועת הדיינים.

הלכה ח

ושבועת הדיינים בין שהיתה של תורה או של דברי סופרים בין על טענת ודאי בין על טענת ספק כך היא, הנשבע או חזר ספר תורה בזרועו והוא עומד ונשבע בשם או בכינוי בשבועה או באלה מפיו או מפי הדיינים, והורו רבותי שאין משביעין שבועת הדיינים אלא בלשון הקדש.

הלכה ט

כיצד מפיו, כגון שיאמר הריני נשבע בה' אלהי ישראל או במי ששמו חנון או במי ששמו רחום שאיני חייב לזה כלום, וכן אם אמר הרי הוא ארור לה' או ארור למי ששמו חנון אם יש לזה אצלי כלום.

הלכה י'

וכיצד מפי הדיינין כגון שאמרו לו משביעין אנו אותך ב' בה' אלהי ישראל או במי ששמו חנון שאין לזה בידך כלום והוא עונה אמן, או שאמרו הרי פלוני בן פלוני ארור לה' אלהי ישראל או למי ששמו חנון אם יש לפלוני אצלו ממון ולא יודה לו והוא עונה אמן זו היא שבועת הדיינין.

הלכה י"א

הדיינין שהשביעו בלא נקיטת חפץ בידו הרי אלו טועים, ג וחוזר ונשבע וספר תורה בידו, ואם אחז תפילין בידו והשביעוהו אינו חוזר ונשבע שהרי אחז תורה בידו וכמו ספר הן, השביעוהו מיושב אינו חוזר ונשבע.

הלכה י"ב

תלמיד חכם לכתחילה משביעין אותו מיושב ותפילין בידו ואינו צריך ליטול ספר תורה אלא תפילין בכפו חפץ הוא ונשבע בלשון הקדש כמו שבארנו.

הלכה י"ג

אין בין שבועת הסת לשבועת הדיינין אלא נקיטת חפץ, שאין הנשבע שבועת ד הסת אוחז ספר תורה אלא משביעין אותו בשם או בכנוי בשבועה או באלה מפיו או מפי בית דין כמו שבועת הדיינין, וכבר נהגו הכל להיות ספר תורה ה ביד חזן הכנסת או שאר העם בעת שמשביעין שבועת הסת כדי לאיים עליו. **+השגת הראב"ד/** אין בין שבועת היסת לשבועת הדיינין אלא נקיטת חפץ וכו' אלא משביעין אותו בשם או בכינוי. א"א שמעתי שתקנו הגאונים שאין משביעין עכשיו לא בשם ולא בכנוי כדי שלא יהא העולם חרב על ידי החוטאים שרבו אלא שמחרימין אותו ומקללים אותו ומחרימין עליו בשופרות וכבוי נרות ומטות כפויות לאיים עליו שאם יחטא לעצמו יחטא. +